

Nr 93

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa tjänster vid kommunikationsverken; given Stockholms slott den 8 mars 1957.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1957.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson.

I skrivelser den 23 augusti resp. 29 augusti, 25 september och 24 augusti 1956 har generalpost- resp. tele-, järnvägs- och vattenfallsstyrelserna framlagt förslag om antalet tjänster i högre lönegrad än Ca 25. Häröver har statens lönenämnd avgivit utlåtanden den 20 december 1956.

Enligt den i december 1956 träffade överenskommelsen om statstjänstemännens löner m. m. skall översyn ske av lönegradsplaceringen för postmästare, telekommisariater och stationsinspektorer. Resultatet av denna översyn anmäles av chefen för civildepartementet. Med hänsyn härtill har jag ansett mig i förevarande sammanhang icke böra upptaga verksstyrelsernas förslag rörande tjänster av detta slag.

Genom överenskommelsen har vissa av de av verksstyrelserna framförda önskemålen blivit tillgodosedda. Detta gäller i fråga om televerket beträffande cheferna för radiobyrån, förrådsbyrån, kabelkontoret och driftsbyråns drifttekniska avdelning, i fråga om statens järnvägar beträffande ändrad lönegradsplacering för förste trädgårdsmästare och trädgårdsmästare samt i fråga om statens vattenfallsverk beträffande cheferna för förrådsbyrån, kommersiella byrån, driftbyråns driftavdelning och elektrobyggnadsbyråns allmänna avdelning.

Postverket

Av departementschefen tillstyrkt förslag. Generalpoststyrelsen har hemställt, att 1 revisorstjänst på postgirokontorets revisionsavdelning uppflyttas från Ca 25 (tf Ca 27) till förste revisorstjänst i Ca 27.

Till stöd för förslaget har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Postgirokontorets revisionsavdelning är uppdelad på en debet- och en kreditrevision. I debetrevisionen avstämmas mot vederbörande journaler de uppgifter rörande giroinbetalningar, som postanstalterna dag för dag insänt till postgirokontoret; genom kreditrevisionen kontrolleras postanstalternas redovisningar av krediterade utbetalningskort, vilka dessutom avstämmas mot de av girobokföringen förda journalerna över bokförda utbetalningskort. Avdelningen förestås sedan den 1 juli 1952 av en revisor i Ca 25. Denne har till huvudsakliga åligganden att leda och övervaka arbetet inom avdelningen, att med biträde av avdelningens personal granska från postanstalterna inkommande redovisningar avseende in- och utbetalade giromedel, upprätta sammandrag över dessa redovisningar samt granska vid inventering av postkontor och postexpeditioner upprättade postgiroredogörelser, att vidtaga de åtgärder, som föranleds av nämnda granskningar, att månatligen upprätta kontrollsammanställning beträffande postgirorelsen, att utfärda dupletter av in- och utbetalningskort samt att sammanställa vissa statistiska uppgifter beträffande inbetalningskort. Arbetet inom girorevisionen ökar för varje år som en följd av girorelsens allmänna utveckling. Avgörande för revisionens arbetsvolym är framför allt antalet utbetalningskort, vilket ökat med nära 6 miljoner sedan år 1950. Den senaste årssiffran innebär, att i genomsnitt per dag ca 90 000 utbetalningskort inkommer till revisionen från postanstalterna. Som ett belägg för arbetets ökning kan vidare nämnas, att antalet av revisionen per år utfärdade anmärkningar stigit från ca 4 000 år 1950 till mer än 5 600. År 1953 genomfördes en omorganisation av avdelningen i syfte att effektivisera revisionsarbetet och minska kostnaderna för detsamma. Omorganisationen innebar bl. a., att arbetet inom kreditrevisionen mekaniserades genom införande av hålkortsbearbetning av arbetsmate-

rialet. Hålkortsanläggningen, som år 1953 utgjordes av 4 tabulatorer, 5 sorterings- och 25 stansningsmaskiner, har sedan dess successivt utbyggt och omfattar nu 6 tabulatorer, 8 sorterings- och 40 stansningsmaskiner. Ytterligare anskaffning av maskiner är f. n. aktuell. Härigenom har avsevärda vinster inkasserats — avdelningen arbetade under år 1955 med i genomsnitt färre antal tjänstemän än under 1951 trots den avsevärda ökningen av arbetet — men mekaniseringen har samtidigt ställt ökade krav på arbetsledningen. Hålkortsmetoden kräver rent allmänt en väsentligt noggrannare planering och intensivare ledning och övervakning än det manuella arbetssystemet; det är bl. a. av stor vikt att arbetet organiseras och ledes så, att den dyrbara maskinanläggningen blir rationellt utnyttjad. Omorganisationen i förening med den kraftiga ökningen av avdelningens arbete har inneburit en sådan kvalitativ ökning av föreståndarens arbetsuppgifter, att en höjning av föreståndartjänsten redan av dessa anledningar vore befogad. Härtill kommer, att revisionen i samband med flyttning till nya lokaler i början av år 1956 fått övertaga vissa arbetsuppgifter, som tidigare ålegat postgirokontorets undersökningsavdelning, bl. a. handläggningen av reklamationsärenden avseende utbetalningskort, arbetet med undersökningar och åtgärder, när bokförda utbetalningskort ej återkommit som krediterade, samt handhavandet av arkivet för utbetalningskort. Den personalstyrka, som i anledning härav överflyttats från undersöknings- till revisionsavdelningen, utgöres av 1 förste postassistent, 2 kontorister, 4 kanslibiträden och 24 kontorsbiträden. Sammanlagt uppgår den biträdande personalstyrkan f. n. till ca 220 tjänstemän, fördelade sålunda: 1 kontrollör, 1 förste postassistent, 1 kontorsskrivare, 3 kansliskrivare, 5 kontorister, 17 kanslibiträden, ca 190 kontorsbiträden.

Det av styrelsen sålunda framförda förslaget, mot vilket statens lönenämnd icke funnit anledning till erinran, anser jag mig böra tillstyrka.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag föreslagit bör i den av riksdagen fastställda personalförteckningen antalet förste revisorer i Ca 27 ökas från 4 till 5.

Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att i den av Kungl. Maj:t fastställda personalförteckningen minska antalet revisorer i Ca 25 från 9 till 8.

Televerket

Av departementschefen tillstyrkt **uppflyttning av vissa chefstjänster.** Utöver de förslag, som jag i det följande framlägger beträffande televerket, anser jag mig böra tillstyrka, att generaldirektörstjänsten uppflyttas från Cp 23 till Cp 24, överdirektörstjänsten från Cp 17 till Cp 21 och verkstadsdirektörstjänsten från Cp 16 till Cp 17.

Den allmänna utvecklingen av televerkets rörelse motiverar enligt min mening, att full likställighet i lönehänseende nu åvägbringes mellan de bägge högsta tjänsterna i televerket och statens vattenfallsverk. I samband med lönegradsuppflyttningen bör tjänstetiteln för överdirektören ändras till överdirektör och souschef.

Vid televerkstäderna bedrivs icke endast reparationsverksamhet utan även nyproducerande verksamhet i full industriell skala. Televerket driver fyra större verkstäder. Antalet tjänstemän och arbetare uppgår till inemot 2 500, vilket betyder att televerkets verkstadsrörelse är den näst största tele-tekniska industrin i Sverige. Med hänsyn till de krav, som måste ställas på ledaren för denna verksamhetsgren, anser jag en uppflyttning av verkstadsdirektörstjänsten till Cp 17 motiverad.

Övriga av departementschefen tillstyrkta förslag. Telestyrelsen har föreslagit, att 1 förste radioingenjörstjänst i Ca 33 inrättas vid Stockholms radiosektion.

Därjämte föreslår styrelsen, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen

1 byrådirektörstjänst på radiobyran från Ca 31 till Ca 33,

1 förste byråsekreterartjänst på driftsbyran från Ca 29 till byrådirektörstjänst i Ca 31,

1 radioingenjörstjänst på radiobyran från Ca 29 till byrådirektörstjänst i Ca 31,

1 förste byråsekreterartjänst på driftsbyran från Ca 27 till Ca 29 samt

2 ingenjörstjänster, den ena på ingenjörskontoret för Stockholms stadssektion och den andra på kabelkontoret, från Ca 25 till Ca 27.

Till stöd för förslagen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Förste radioingenjörstjänsten. Innehavaren av tjänsten skall vara föreståndare för Stockholms radiosektion. Som föreståndare tjänstgör nu en radioingenjör i Ce 29, som år 1953 av styrelsen tilldelats fortlöpande vikariatslöneförordnande som förste radioingenjör i 31 lönegraden. Befattningshavaren är närmast inför chefen för radiobyran ansvarig för driften och underhållet av sektionens radioanläggningar samt för inom sektionen förekommande nyanläggningsarbeten. Han skall övervaka, att driften samt underhålls- och anläggningsarbetena planläggas och bedrivs enligt gällande föreskrifter. Därvid skola driftekonomiska synpunkter beaktas, så att god hushållning iakttages med personal, materiel och medel. Han skall vidare övervaka, att redovisningar, rapporter m. m. insändas i föreskriven ordning. Befattningshavaren skall äga god kännedom om föreskrifter rörande arbetenas utförande och organisation, gällande kollektivavtal för arbetare vid televerket samt övriga författningar och instruktioner, som beröra hans arbetsområde. Han är såsom redogörare vid televerket inför telestyrelsen ansvarig för sektionens materielbokföring och materielredovisning. Vidare har han ansvar för driftsäkerheten vid televerkets radioanläggningar inom sin sektion.

Byrådirektörstjänsten i Ca 33. Innehavaren av tjänsten är föreståndare för sektion 4 (driftsektionen) inom radiobyrans avdelning för rundradio samt anläggning och drift. På driftsektionen handläggas alla centrala ärenden rörande drift och underhåll av televerkets fasta radioanläggningar för sjöfarts- och luftfartsradio, rörlig landradio (biltelefon), fast radiotrafik och rundradio inklusive television. Inalles finnas nära 200 sådana anläggningar över hela landet, vid vilka sysselsätts ca 500 befattningshavare. Vidare handläggas inom sektionen i fråga om såväl fasta som rörliga radioanläggningar

alla ärenden rörande samordning av drift och underhåll vid radiosektionerna i landet, inspektion av drifts- och underhållstjänsten, kontroll av personal- och materielhushållningen, driftstatistik, transportfrågor, rationalisering och standardisering, beskrivningar och instruktioner rörande anläggningarnas drift och underhåll, kompetensvillkor för den tekniska personalen, tekniska frågor om kraftleveranser samt arbetarskydd, speciellt tillämpningen av elektriska och övriga säkerhetsföreskrifter. Föreståndaren för driftsektionen skall planera, leda och övervaka arbetet inom sektionen. Han har att ansvara för driftsäkerheten vid radiodistriktets anläggningar samt för att drift och underhåll bedrivs rationellt. Han har därvid bl. a. att tillse, att gällande elektriska och andra säkerhetsföreskrifter iakttagas. Tjänsten är med hänsyn till befogenheter och ansvar samt till de fordringar i övrigt, som i kvalitativt avseende ställas på innehavaren, fullt likställd med befintliga byrådirektörstjänster i Ca 33 inom telestyrelsen.

Byrådirektörstjänsterna i Ca 31. Den ena av de föreslagna byrådirektörstjänsterna i Ca 31 är avsedd för föreståndaren för sektion 1 (planering av det inländska telefonnätet) inom trafikavdelningen på driftsbyrån. Sektionens huvudsakliga arbetsuppgifter är planering av riksnätets olika utbyggnadskeden, innefattande tidsplaner för utbyggnad av automatiska förmedlingsstationer, nya riks- och landskablar och övergång till hel- och halvautomatisk trafik samt dirigeringsplaner m. m., disponering av befintliga och under utbyggnad varande förbindelsemöjligheter i riks- och landsnätet, innefattande handläggning av alla framställningar om nya inländska förbindelser, detaljplanering för omläggning till hel- och halvautomatisk drift, innefattande bl. a. slopande av manuella avdelningar, lokaldispositioner, serviceavdelningars uppbyggnad och organisation, SOS-tjänst samt anordnande av teleanstalter i automatiserade områden, ävensom försvars- och civilt försvarsärenden, speciellt frågor rörande telegraf- och telefonnätets användbarhet i krig. Föreståndaren för sektionen är trafikdirektörens närmaste man och ställföreträdare och har därmed ansvaret för trafikavdelningen under dennes bortovaro bl. a. för ofta återkommande inspektionsresor. Han företräder trafikavdelningen i samarbetet med andra styrelsens byråer och med distriktsförvaltningarna, när det gäller planering för helautomatisering av rikstrafik samt utredningar rörande automatiska förmedlingsstationer. Det ekonomiska ansvar, som åvilar befattningshavaren, är synnerligen stort, då planeringen för övergång från manuell till automatisk telefondrift är av väsentlig betydelse för verkets framtida ekonomi. Den i och för sig krävande uppgiften försvaras ytterligare genom den snabba tekniska utvecklingen inom arbetsområdet.

Den andra byrådirektörstjänsten i Ca 31 är avsedd för föreståndaren för sektion 2 (programdistributionssektionen) inom radiobyråns avdelning för rundradio samt anläggning och drift. Han är vidare föreståndare för Stockholms rundradiocentral. Programdistributionssektionen handhar inom radiobyråns verksamhetsområde planläggning av all programöverföring från upptagningsplatserna till sändarstationerna för rundradio och television samt ger direktiv för driften i samband därmed. Sektionens arbetsuppgifter avse sålunda rundradiocentraler och övriga distributionsanläggningar i anslutning till studioanläggningar samt viss lågfrekvensutrustning för rundradiostationer och trådradionät. Arbetsuppgifterna kunna vad beträffar uppförande av nya distributionsanläggningar uppdelas i följande huvudmoment: projektering, kostnadsberäkning, arbetsplanering, specifikation av teknisk utrustning för distributionsanläggningar i anslutning till studiolokaler, beställning, leveranskontroll, montage, provning och igångsättning. Sektionen är i nämnda frågor telestyrelsens kontaktorgan med Radiotjänst. Det an-

kommer vidare på sektionen att lämna rundradiocentralerna erforderliga direktiv för driften. Från Stockholms rundradiocentral ledes och fördelas det löpande rundradiotrafikala arbetet för hela landet. Föreståndaren för programdistributionssektionen skall planera, leda och övervaka arbetet inom såväl sektionen som Stockholms rundradiocentral. Han har vidare att — i stor utsträckning självständigt — företräda televerket vid förhandlingar med in- och utländska organisationer och rundradioföretag. Han har att ansvara för att programdistributionen bedrivs rationellt. Detta innefattar bl. a. ansvar för att såväl distributionsanläggningarnas detaljutformning som anskaffningen av materiel sker på bästa sätt i tekniskt och ekonomiskt hänseende. Det åligger honom även att ansvara för att samarbetet i den löpande programdriften såväl med Radiotjänst som med utländska programföretag bedrivs på bästa sätt.

Förste byråsekreterartjänsten. Innehavaren av tjänsten är föreståndare för sektion 4 (organisations- och metodundersökningar beträffande administrationen, kontorsorganisation och blankettrevision) inom driftsbyråns rationaliseringsavdelning. Sektionens uppgift är att verka för att förekommande kontorsarbeten och administrativt arbete vid televerkets förvaltningar (styrelsen, distriktsbyråerna, huvudförråden, ingenjörskontoren och telefonbyråerna) planläggas, organiseras och utföras i enlighet med rationella och ekonomiska metoder. Sektionen är rådgivande organ i kontorsorganisationsfrågor och sköter den kontinuerliga revisionen av verkets blanketter. Föreståndaren för sektionen åligger att taga initiativ till rationaliseringsundersökningar avseende administration och kontorsorganisation inom televerket, att planera, leda och i viss utsträckning själv utföra dessa undersökningar samt sådana motsvarande undersökningar, som avdelningen erhåller i uppdrag att utföra, att på basis av ifrågavarande undersökningar samt då i övrigt så kan anses påkallat framlägga förslag till förenklande och arbetsbesparande omläggningar, att leda uppföljningen av beslutade omläggningar, att avge yttranden ur rationaliseringssynpunkt i till sektionen överlämnade ärenden, att svara för avdelningens kontakter med samt rådgivning och information åt de tjänstemän vid resp. distriktsbyråer, som där syssla med kontorsrationalisering, samt för rådgivning åt styrelsens byråer i frågor rörande kontorsorganisation och kontorstekniska hjälpmedel, att leda revisionen av verkets blanketter (nykonstruktion, omkonstruktion, förenkling) samt att följa den allmänna administrativa utvecklingen i in- och utlandet i vad gäller t. ex. nya organisationsformer och nya arbetshjälpmedel samt låta undersöka och pröva nyheternas användbarhet resp. lämplighet för televerket. Sektionens undersökningar spänner över ett stort ämnesområde och äro som regel mycket omfattande och djupgående. Dels undersökas vissa större och betydelsefullare arbetsrutiner separat, dels blir ibland allt arbete vid kontor av viss typ föremål för systematiska organisationsundersökningar. Undersökningarna bedrivs i första hand med hjälp av sektionens egen personal men då så är lämpligt även med hjälp av personal, som avdelas för ändamålet från andra avdelningar inom verket. Som exempel på pågående undersökningar kunna nämnas utredningar i och för centralisering och hålkortsmekanisering av arbetet med kortspecifikationerna för samtliga centralstationsområden samt om centralisering och mekanisering med hålkortsmaskiner av arbetet med radiolicenserna. Enbart dessa båda rationaliseringsåtgärder beräknas medföra en årsbesparing av sammanlagt ca 2 500 000 kronor.

Ingenjörstjänsterna. Den ena av de föreslagna ingenjörstjänsterna i Ca 27 är avsedd för närmaste mannen till och ställföreträdaren för föreståndaren för projekteringsavdelningen vid ingenjörskontoret för Stockholms

stadssektion. Befattningshavaren har att med hjälp av tre ingenjörer, vilkas arbeten han leder och kontrollerar, svara för projekteringen av alla blockledningsarbeten inom sektionen. Arbetet består dels i bestämning av lämplig dimensionering av blockledningarna, dels i bestämning av dessas lämpligaste förläggning jämte konstruktion och beräkning av erforderliga kabelbrunnar och kabellådor. Med hänsyn till det vanligtvis mycket begränsade utrymmet i gatorna, måste ofta speciella konstruktioner tillgripas. Framför allt är detta fallet, då det gäller moderniseringen av ledningsnätet inom Norrmalm i samband med stadsdelens ombyggnad. Arbetet sker i intill samverkan med Stockholms stads gatukontor, varvid det ankommer på befattningshavaren att på ett smidigt men ändå fast sätt hävda televerkets intressen. Ifrågakvarande arbeten äro mycket kostnadskrävande. Det är därför av stor vikt att befattningshavaren löser problemen på ett sådant sätt, att optimum nås med hänsyn till arbetskostnader och anläggningarnas funktion. Den projektering, som f. n. till största delen sysselsätter befattningshavaren, gäller områden, där konventionella metoder ej kunna tillämpas och där verkningarna av en mindre väl genomtänkt lösning kunna bli mycket svårbemästrade. Arbetet har väsentligt försvårats genom de stadsbyggnadsmetoder, som numera tillämpas för innerstaden. Verkningarna av detta ha först på senaste åren på allvar gjort sig märkbara.

Den andra ingenjörstjänsten i Ca 27 är avsedd för kabelkontoret. Befattningshavaren tjänstgör på planeringskontoret och är där speciellt avdelad att direkt under kontorets föreståndare (förste driftsingenjör Ce 31) handlägga ärenden angående arbetsinstruktion, utredningar om verktyg och säkerhetstjänst. Det åligger befattningshavaren att utarbeta dels arbetsinstruktioner för läggning och skarvning av riks-, lands- och koaxialkabler, dels instruktionsfilmer för kabelkontorets kursverksamhet. Han har att utarbeta förbättrade arbetsmetoder och att i samband därmed verkställa utredningar om förbättringar av verktyg och materiel. Det ankommer på honom att vara säkerhetsingenjör vid kabelkontorets arbeten med åligganden bl. a. att föreslå riktlinjer för säkerhetsverksamheten och att planera denna i samverkan med den centrala arbetsledningen, att fortlöpande följa utvecklingen inom arbetarskydd och säkerhetstjänst genom kontakt med institutioner och företag, att vara väl insatt i gällande lagar och bestämmelser inom området, att företaga utredningar efter olyckor eller olyckstillbud, att till arbetsledning och skyddskommitté lämna förslag till skyddsåtgärder, att i skyddsfrågor samarbeta med personal, som sysslar med rationalisering o. d., att biträda yrkesinspektörer vid inspektioner, att genom besök på arbetsplatserna hålla sig orienterad om verksamheten inom säkerhetstjänsten, att i erforderlig grad övervaka kontroll av leveranser, där kvalitén är speciellt viktig i skyddshänseende, att besiktiga lyftverktyg, att hålla sig orienterad om maskiner, fordon, verktyg m. m. i säkerhetskänseende, att kontrollera nya arbetsmetoder, nya maskiner, verktyg m. m. i säkerhetskänseende, att hålla föreläsningar och demonstrationer i säkerhetstjänst vid kurser och på arbetsplatserna, exempelvis beträffande användande av eldfarliga gaser, sprängning m m samt att iordningställa material för skyddspropaganda, såsom säkerhetsinstruktioner, meddelanden, broschyrer, affischer och filmer. Befattningshavaren har befogenhet att förhandla med andra myndigheter, exempelvis arbetarskyddsstyrelsen och sprängämnesinspektionen, om godkännande av nya verktyg och arbetsmetoder.

Statens lönenämnd har icke funnit skäl för bifall till förslaget om uppflyttning från Ca 25 till Ca 27 av ingenjörstjänsten på kabelkontoret. I övrigt har lönenämnden tillstyrkt vad styrelsen föreslagit.

För egen del finner jag de av telestyrelsen anförda skälen för de framförda förslagen övertygande, varför jag tillstyrker desamma.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Telestyrelsen har föreslagit, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen

1 byrådirektörstjänst på provningsanstalten från Cp 10 till förste byrådirektörstjänst i Ca 35,

5 byrådirektörstjänster, två på ekonomibyrån, en på förrådsbyrån och två på tekniska byrån, från Ca 31 till Ca 33,

1 kameralintendentstjänst på ekonomibyrån från Ca 29 till byrådirektörstjänst i Ca 31,

1 byråingenjörstjänst på tekniska byrån från Ca 29 till byrådirektörstjänst i Ca 31,

3 linjeingenjörstjänster, en vid envar av distriktsbyråerna i Malmö resp. Göteborg och Sundsvall, från Ca 29 till förste driftsingenjörstjänster i Ca 31,

1 ingenjörstjänst på verkstadsbyrån från Ca 27 (Ce 29) till förste driftsingenjörstjänst i Ca 31,

3 överkontrollörstjänster, en på radiobyrån, en vid telestationen i Malmö och en vid telestationen i Göteborg, från Ca 27 till trafikinspektörstjänster i Ca 29,

1 byråsekreterartjänst på förrådsbyrån från Ca 25 till förste byråsekreterartjänst i Ca 27,

9 ingenjörstjänster, en på radiobyrån, fyra på tekniska byrån, två på verkstadsbyrån, en på distriktsbyrån i Göteborg och en på ingenjörskontoret för Malmö sektion, från Ca 25 till Ca 27,

2 förste kontrollörstjänster, en vid telestationen i Karlstad och en vid telestationen i Västerås, från Ca 25 (Ce 27) till överkontrollörstjänster i Ca 27 samt

1 förste kontrollörstjänst vid telestationen i Jönköping från Ca 25 till överkontrollörstjänst i Ca 27.

Statens lönenämnd har ansett sig icke böra pröva förslaget om uppflyttning av kameralintendentstjänsten, då lönenämnden förutsätter, att lönegradsplaceringen av denna tjänst undersökes i samband med översyn inom civildepartementet av löneställningen för revisionskommissarier m. fl.

I fråga om övriga förslag har lönenämnden icke funnit skäl för bifall.

Tre ledamöter har med instämmande av en suppleant avgivit reservation till förmån för telestyrelsens förslag beträffande uppflyttning i lönegrad av de tre linjeingenjörstjänsterna, överkontrollörstjänsterna vid telestationerna i Malmö och Göteborg, ingenjörstjänsterna i Ca 25 på tekniska byrån, distriktsbyrån i Göteborg och ingenjörskontoret för Malmö sektion samt förste kontrollörstjänsten vid telestationen i Västerås.

För egen del finner jag styrelsens ifrågavarande förslag icke föranleda annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag föreslagit bör följande ändringar vidtagas i den av riksdagen fastställda personalförteckningen, nämligen ändring av lönegradsbeteckningarna för generaldirektörs-, överdirektörs- och verkstadsdirektörstjänsterna till Cp 24 resp. Cp 21 och Cp 17, därvid tjänstetiteln för överdirektören bör ändras till överdirektör och souschef, ökning av antalet byrådirektörer i Ca 33 från 13 till 14, ökning av antalet förste radioingenjörer i Ca 33 från 1 till 2, ökning av antalet byrådirektörer i Ca 31 från 24 till 25, minskning av antalet radioingenjörer i Ca 29 från 2 till 1, minskning av antalet förste byråsekreterare i Ca 27 från 15 till 14 och ökning av antalet ingenjörer i Ca 27 från 65 till 67.

I tjänsteförteckningen bör generaldirektör och verkstadsdirektör utgå i Cp 23 resp. Cp 16 samt införas i Cp 24 resp. Cp 17. Överdirektör bör utgå ur Cp 17 och överdirektör och souschef införas i Cp 21.

Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att i den av Kungl. Maj:t fastställda personalförteckningen minska antalet ingenjörer i Ca 25 från 94 till 92.

Statens järnvägar

Av departementschefen tillstyrkta förslag. Järnvägsstyrelsen har föreslagit, att 1 förste byråsekreterartjänst i Ca 29 inrättas på kommersiella byrån.

Därjämte föreslår styrelsen, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen

2 elektroingenjörstjänster, en vid envar av elektrosektionerna i Kiruna och Umeå, från Ca 31 till Ca 33,

1 ingenjörstjänst på maskiningenjörsexpeditionen i Hagalund från Ca 27 (Ce 29) till maskiningenjörstjänst i Ca 29,

2 expeditionsföreståndartjänster, den ena på godsexpeditionen Trelleborg gränsen och den andra på resebyrån i Malmö, från Ca 25 resp. Ca 25 (Ce 27) till Ca 27,

2 byråsekreterartjänster på kommersiella byrån från Ca 25 (Ce 27) till förste byråsekreterartjänster i Ca 27,

2 ingenjörstjänster, den ena på signalingenjörsexpeditionen i Luleå och den andra vid telesektionen i Luleå, från Ca 25 till Ca 27,

1 ingenjörstjänst vid elektrosektionen i Örebro från Ca 23 till Ca 27 samt

1 underinspektorstjänst vid rangerbangården i Ånge från Ca 25 till Ca 27.

Till stöd för förslagen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Förste byråsekreterartjänsten i Ca 29. Tjänsten är inom kommersiella byrån avsedd för sekreteraren i arbetsutskottet i den av styrelsen tillsatta goodwillnämnden. Arbetsutskottet är det organ där goodwillskapande idéer diskuteras och förberedas för förslag. Sekreterarens uppgifter är, utöver sedvanliga sekreteraruppgifter, att vara kontaktman i goodwillfrågor, att utarbeta idéer, föreslå och ta initiativ till goodwillskapande anordningar, att utföra undersökningar om olika förhållanden utom och inom verket under ärendenas behandling, att medverka till genomförandet av styrelsens good-

willbeslut, att insamla, förvara och eventuellt översätta uppsatser, föredrag och artiklar som är av betydelse för goodwillverksamheten, att upprätthålla kontakt med utländska förvaltningars public-relationorgan. Av innehavaren av tjänsten kräves god kännedom om järnvägstjänstens olika grenar och goda språkkunskaper.

Elektroingenjörstjänsterna. Innehavarna av tjänsterna är föreståndare för elektrosektionerna i Kiruna resp. Umeå. Kiruna elektrosektion omfattar bandelarna (Nuortikon)—Riksgränsen, med sidolinjer till Koskullskulle och MalMBERGET och Gällivare—Porjus, samt kraftöverföringsanläggningarna Porjus—Riksgränsen. Umeå elektrosektion omfattar bandelarna Myrheden—(Långsele), Bastuträsk—Skelleftehamns nedre, Storuman—Hällnäs, Vännäs—Holmsund, Mellansel—Örnsköldsvik C, (Slagnäs)—Hoting—(Ulriksfors), (Långsele)—(Härnösand) samt de enskilda tillhöriga industrispåren Slind—Boliden och Skelleftehamns nedre—Rönnskär. Sektionsföreståndarna är direkt under distriktschefen ansvariga för att tjänsten inom sektionen i alla till densamma hörande grenar ombesörjes på ett tillfredsställande sätt. Alla övriga sektionsföreståndare vid statens järnvägars ban-, elektro-, signal-, tele-, maskin- och trafiksektioner är — oberoende av sektionernas storlek — placerade i Ca 33.

Maskiningenjörstjänsten. Innehavaren av tjänsten är närmaste tekniske medhjälpare till maskinsektionsföreståndaren vid 1 maskinsektionen (maskiningenjör Ca 33) och tillika dennes ställföreträdare. Han är föredragande i tekniska ärenden samt ärenden rörande säkerhetstjänst och försvarsberedskap. Han svarar för handläggningen av ärenden rörande tillsyn, underhåll, ombyggnad av samt prov med dragkraften (260 enheter), för tekniska utredningar samt utredningar rörande säkerhetsföreskrifter, signal- och säkerhetsanläggningar, för utbildningsfrågor, för examineringen av lokförarelever, reparatörsrekryter och truckförare, för examinering i säkerhetsföreskrifter med lokpersonal samt för behandling av frågor angående försvarsberedskapen. Han har att avgöra frågor rörande underhåll av småfordon, truckar och traktorer. På grund av sin ställning såsom maskinsektionsföreståndarens närmaste man måste han därjämte deltaga i och ta ställning till de flesta inom sektionsledningen förekommande ärendena, särskilt de av teknisk natur, även om sektionsföreståndaren är i tjänst.

Expeditionsföreståndartjänsterna. Innehavaren av tjänsten i Trelleborg är föreståndare för godsexpeditionen Trelleborg gränsen. Han leder och övervakar arbetet inom expeditionen samt är ansvarig för expeditionens skötsel i kommersiellt och personellt hänseende. Den ständigt ökande utlandstrafiken, som är av speciell karaktär, ställer stora krav på föreståndaren.

Den andra till uppflyttning föreslagna tjänsten innehas av föreståndaren för resebyrån i Malmö. Han leder självständigt resebyråns arbete samt är ansvarig för resebyråns drift i kommersiellt och personellt hänseende. En av styrelsen år 1951 tillsatt kommitté — resebyråutredningen — har bl. a. undersökt personaluppsättningen inom resebyråerna. Enligt utredningens på 1953 års siffror baserade förslag, som i denna del biträdades av styrelsen, bör föreståndaren för en resebyrå av malmöbyråns storlek vara placerad i 27 lönegraden.

Förste byråsekreterartjänsterna i Ca 27. Innehavaren av den ena till uppflyttning föreslagna byråsekreterartjänsten på kommersiella byrån är direkt föredragande för avdelningschefen för utländska avdelningen av frågor rörande de internationella järnvägsorganisationerna. Han representerar statens järnvägar vid förfall för byråchefen eller byrådirektören vid internationella konferenser. Han har att på egen hand svara för, att statens järnvägars

intressen bli tillgodosedda, då tjänstemannen i stället för byråchefen eller avdelningschefen för utländska avdelningen representerar vid internationella konferenser. Av tjänstemannen kräves omfattande språkkunskaper samt förtrogenhet med tariff- och transporttjänstens olika grenar ävensom kunskaper om landsvägs-, sjö- och flygtransporter i in- och utlandet. På det internationella området har samarbetet mellan järnvägarna visat en stark stegring under senare år. Bl. a. tillkomsten av nya organisationer inom Europakommissionen har bidragit därtill. Vid de täta internationella konferenser, som föranledes av detta för varuutbytet betydelsefulla samordningsarbete, har tjänstemannen att mestadels på egen hand företräda statens järnvägar och att svara för att företagets intressen bli tillgodosedda.

Den andra tjänstens innehavare är chef för den beredningsgrupp inom avdelningen för godstrafikvärvning, som handlägger ärenden rörande spedition genom järnvägens försorg, lagerhållning, fraktnedsättningar och servicefrågor för samlastningsföretag och vissa större trafikanter, kundtjänst. Han har att självständigt fatta beslut i samtliga ärenden rörande spedition genom järnvägens försorg. Den kraftiga ökning av arbetsbelastningen för arbetsområdet framgår bl. a. av att speditjonsuppdragen från 1952 till 1955 ökat med 51 % (det sistnämnda året 2 460 ärenden). För att kunna bjuda trafikanterna nödvändig snabbhet i ärendehandlingen och samtidigt åstadkomma en rationell och aktiv försäljningsverksamhet har tjänstemannen lämnats befogenhet att självständigt besluta i samtliga hithörande ärenden. I andra avseenden har därtill vidgade och helt nya, av den allmänna utvecklingen betingade arbetsuppgifter tillkommit (köldtransporter, vagnbjörns-transporter, nya former för samlastning och godsspridning m. m.). Den betydande kommersiella insikt och de goda förhandlingskunskaper som vederbörande genom denna verksamhet förvärvar gör att det fria näringslivets efterfrågan på denna personal blir allt mera accentuerad.

Ingenjörstjänsterna. Innehavaren av den första till uppflyttning föreslagna ingenjörstjänsten är närmaste man till och ställföreträdare för föreståndaren för signalsektionen i Luleå. Det åligger honom bl. a. att upprätta förslag, kostnadsberäkningar och arbetsplaner för nybyggnads-, ändrings- och underhållsarbeten beträffande signal- och säkerhetsanläggningar samt biträda med arbetsledning, inspektion och kontroll av pågående arbeten. På grund av tjänstens organisation och omfattning måste föreståndarens närmaste man deltaga i och ta ställning till de flesta inom sektionen förekommande ärendena, särskilt de som äro av teknisk natur, även om sektionsföreståndaren är i tjänst. Han är närmast under signalingenjören ansvarig för distriktets växel- och signalsäkerhetsanläggningar samt vägskyddsanläggningar. Signalväsendet har under senare år varit föremål för en mycket kraftig expansion som medfört och medför inrättandet av allt flera tekniskt komplicerade nyanläggningar samt omfattande ändrings- och kompletteringsarbeten. Inom avdelningen utföres synnerligen kvalificerade och omfattande konstruktionsarbeten för nya säkerhets- och vägskyddsanläggningar, varjämte äldre anläggningar moderniseras. Den ständigt växande motorfordonstrafiken framtvingar en stor mängd nya vägskyddsanläggningar, vilket kommit avdelningens arbetsuppgifter att avsevärt öka. Utvecklingen inom detta fack är sådan, att arbetsuppgifterna komma att ytterligare ökas.

Den andra tjänstens innehavare är närmaste man till och ställföreträdare för telesektionsföreståndaren (Ca 33) vid telesektionen i Luleå. Innehavaren av tjänsten åligger bl. a. att upprätta förslag, kostnadsberäkningar och arbetsplaner för nybyggnads-, ändrings- och underhållsarbeten beträffande

teleanläggningar samt biträda telesektionsföreståndaren med arbetsledning, inspektion och kontroll över pågående arbeten. På grund av tjänstens organisation och omfattning måste föreståndarens närmaste man deltaga i och ta ställning till de flesta inom sektionen förekommande ärendena, särskilt de som äro av teknisk natur, även om sektionsföreståndaren är i tjänst.

Den tredje tjänstens innehavare är närmaste man till och ställföreträdare för elektroingenjören i Örebro. Han är gruppleddare för sektionens arbetsuppgifter beträffande omformarstationer och elinstallationer. Vidare åligger det honom att bl. a. upprätta förslag, kostnadsberäkningar och arbetsplaner för nybyggnads-, ändrings- och underhållsarbeten beträffande driftcentraler, kontaktledningsnät och belysningsanläggningar samt att biträda med arbetsledning, inspektion och kontroll över pågående arbeten. Han äger att avgöra diverse frågor om elinstallationer och att direkt med entreprenörer överenskomma om smärre ändringar och kompletteringar. Vid provningar av elektrisk utrustning i omformarstationer skall han bedöma utrustningarnas funktionsduglighet och eventuellt behov av justering eller reparation. På grund av tjänstens organisation och omfattning måste elektrosektionsföreståndarens närmaste man deltaga i och ta ställning till de flesta inom sektionsledningen förekommande ärenden, särskilt de som äro av teknisk natur, detta även då sektionsföreståndaren är i tjänst.

Underinspektorstjänsten. Innehavaren av tjänsten är arbetsledare på rangerbangården i Ånge, tillika närmaste man och ställföreträdare till stationsföreståndaren (Ca 31). Rangerbangården har fått allt större betydelse för godstrafiken till och från Norrland. Även pågående och planerade utbyggnader av bangården ställer stora krav på stationsledningen. Trafik- och bangårdsförhållandena i Ånge är sådana, att en mycket kraftig insats erfordras från stationsbefälets sida om trafiken förbi stationen skall kunna avvecklas friktionsfritt. Ett rationellt utnyttjande av rangerbangårdens vidgade kapacitet har medfört ökade krav på precision i rangeringsarbetets planering. Härvid måste ställas stora krav på underinspektoren, vilken det närmast åligger att planera och organisera bangårdsarbetet samt att tillse att fastställda transportföreskrifter följas.

Statens lönenämnd har icke funnit skäl för bifall till förslaget om förste byråsekreterartjänsten på kommersiella byråns avdelning för godstrafikvärkning. I övrigt har lönenämnden tillstyrkt vad styrelsen föreslagit.

För egen del finner jag de av järnvägsstyrelsen anförda skälen för de framförda förslagen övertygande, varför jag tillstyrker desamma.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Järnvägsstyrelsen har föreslagit, att följande tjänster inrättas, nämligen

1 trafikinspektörstjänst i Ce 33 för ledaren av biltrafiken inom VI distriktet,

4 byrådirektörstjänster i Ca 31 på ekonomibyrån,

1 förste byråsekreterartjänst i Ca 29 på trafikbyrån och

2 förste aktuarietjänster i Ca 27 på ekonomibyrån.

Vidare har styrelsen föreslagit, att följande tjänster uppflyttas i lönegrad, nämligen

1 kamrerstjänst, chefstjänst för kammarkontoret, från Ca 29 till byrådirektörstjänst i Ca 31,

1 förste aktuarietjänst på ekonomibyrån från Ca 27 (Ce 31) till byrådirektörstjänst i Ca 31,

1 ingenjörstjänst på förrådsbyrån från Ca 27 till byråingenjörstjänst i Ca 29,

1 förste byråsekreterartjänst på ekonomibyrån från Ca 27 till Ca 29,

1 ingenjörstjänst på förrådsbyrån från Ca 27 till förste byråsekreterartjänst i Ca 29,

5 förste byråsekreterartjänster på kommersiella byrån från Ca 27 (Ce 29) till Ca 29,

1 förste byråsekreterartjänst på trafikbyrån från Ca 27 (Ce 29) till Ca 29,

1 byråsekreterartjänst på trafikbyrån från Ca 25 (Ce 27) till förste byråsekreterartjänst i Ca 27,

2 byråsekreterartjänster på kontrollkontoret från Ca 25 (Ce 27) till förste byråsekreterartjänster i Ca 27 samt

1 ingenjörstjänst vid huvudverkstaden i Notviken från Ca 25 (tf Ca 27) till Ca 27.

Slutligen har styrelsen anmält, att vid trafikavdelningen f. n. finns 4 vakanta trafikinspektörstjänster i Ca 33 samt att styrelsen önskade disponera dessa tjänster för biltrafikinspektörerna på distriktskanslierna vid I, II, III och IV distrikten. Vid bifall härtill kan 3 trafikinspektörstjänster i Ca 31 indragas.

Statens lönenämnd förutsätter, att lönegradsplaceringen av tjänsten som chef för kammarkontoret blir prövad i samband med pågående översyn inom civildepartementet av löneställningen för revisionskommisariater m. fl. För övriga av styrelsen föreslagna fem byrådirektörstjänster i Ca 31 är enligt lönenämndens mening placering i högre lönegrad än Ca 29 icke motiverad. Ej heller finner lönenämnden placering i högre lönegrad än Ca 25 motiverad för de två föreslagna förste aktuarietjänsterna i Ca 27.

Lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna ingenjörstjänsten i Ca 27 vid huvudverkstaden i Notviken.

I övrigt har lönenämnden avstyrkt styrelsens förslag. Tre ledamöter har med instämmande av en suppleant reserverat sig för bifall till vad styrelsen föreslagit utom i fråga om de båda förste aktuarietjänsterna i Ca 27 på ekonomibyrån, chefstjänsten för kammarkontoret, förste byråsekreterartjänsten i Ca 29 på förrådsbyrån, de fem förste byråsekreterartjänsterna på kommersiella byrån och de två förste byråsekreterartjänsterna på kontrollkontoret.

För egen del finner jag styrelsens ifrågavarande förslag icke föranleda annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag föreslagit bör följande ändringar vidtagas i den av riksdagen fastställda personalförteckningen, nämligen ökning av antalet elektroingenjörer i Ca 33 från 9 till 11, ökning av antalet förste byråsekreterare i Ca 29 från 17 till 18, ökning av antalet maskiningenjörer i Ca 29 från 5 till 6, ökning av antalet expeditionsföreståndare i Ca 27 från 19 till 21, ökning av antalet förste byråsekreterare i Ca 27 från 34 till 36, ökning av antalet ingenjörer i Ca 27 från 101 till 103 och ökning av antalet underinspektorer i Ca 27 från 10 till 11.

I tjänsteförteckningen bör elektroingenjör uteslutas i Ca 31.

Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att i den av Kungl. Maj:t fastställda personalförteckningen minska antalet byråsekreterare i Ca 25 i styrelsen från 60 till 58, antalet expeditionsföreståndare i Ca 25 vid driftsavdelningen från 39 till 37, antalet ingenjörer i Ca 25 vid driftsavdelningen från 25 till 23, antalet underinspektorer i Ca 25 vid driftsavdelningen från 16 till 15 och antalet ingenjörer i Ca 23 vid driftsavdelningen från 52 till 51.

Statens vattenfallsverk

Av departementschefen tillstyrkt förslag. Chefen för vattenfallsstyrelsens juridiska byrå är placerad i Ca 37. På byrån handlägges vattenrättsmål, jorddelningsmål, trafikmål, skadeståndsmål, in-teckningsärenden, sjörättsmål, exekutionsärenden, disciplinärenden, koncessions- och expropriationsärenden, stadsplaneärenden, skatteärenden, bolags- och föreningsärenden, entreprenads- och leveransärenden, patentärenden m. m. Ärendena ligger inom praktiskt taget hela det ämnesområde, varmed en på civilrättens område allmänkonsulterande advokatbyrå kan få taga befattning. Härjämte omhänderhar byrån bl. a. verkets omfattande inköpsverksamhet — och i förekommande fall försäljnings- och utarrenderingsverksamhet — i fråga om vattenkraft, vilka ärenden rör frågor av mycket stor ekonomisk räckvidd och ställer stora anspråk på initiativ, förhandlingsskicklighet, kunnighet och bedömningsförmåga hos den för verksamheten ansvarige. På byråns chef ankommer det även att i stor utsträckning utåt, inför myndigheter, sammanslutningar och allmänhet, företräda vattenfallsstyrelsen och motivera dess åtgärder, en uppgift, som inför ett hårdnande motstånd mot utbyggnads- och regleringsverksamhet är utsatt och påfrestande och därjämte ömtålig och grannlaga.

Med hänsyn till arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som åvila chefen för vattenfallsstyrelsens juridiska byrå, anser jag mig böra förorda, att tjänsten uppflyttas till Cp 14.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Vattenfallsstyrelsen har föreslagit, att följande tjänster inrättas, nämligen

1 avdelningsdirektörstjänst i Cp 13 för chefen för styrelsens rationaliseringsavdelning (nu Cs 13) och

1 driftchefstjänst i Cp 13 för chefen för Stenungsunds kraftstation (nu Cs 13).

Dessutom föreslår styrelsen, att förste montörstjänsterna vid verket höjas från Ca 16 till Ca 17.

Statens lönenämnd har ansett sig icke böra pröva anställningsformen för innehavarna av tjänsterna som chef för rationaliseringsavdelningen resp. driftchef vid Stenungsunds kraftstation.

Förslaget om ändrad lönegradsplacering för förste montörerna finner lönenämnden vara en s. k. B-fråga. Den föranleder därför icke något uttalande från lönenämndens sida.

Enligt vad jag inhämtat av chefen för civildepartementet kommer frågan om förste montörernas lönegradsplacering att upptagas i annat sammanhang. Styrelsens ifrågavarande förslag i övrigt föranleder icke annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag föreslagit bör i den av riksdagen fastställda personalförteckningen upptagas 1 byråchef i Cp 14. Antalet byråchefer i Ca 37 bör minskas från 3 till 2.

I tjänsteförteckningen bör byråchef införas i Cp 14.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att i de av riksdagen fastställda personalförteckningarna för post- och televerken samt statens järnvägar och statens vattenfallsverk vidtaga de ändringar, jag i det föregående förordat;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att å övergångsstat uppföra de tjänster och utfärda de övergångsbestämmelser i övrigt, som vid genomförandet av berörda förslag må erfordras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Dagmar Bruno